



Komisja
Europejska

Europejskie ramy kwalifikacji:

wspieranie nauki, pracy i
mobilności transgranicznej

10. rocznica



Spółeczna
Europa

Tekst ukończono w lutym 2018 r.,

wydanie pierwsze

Ani Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w jej imieniu nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania poniższych informacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2019

© Unia Europejska, 2019

Zdjęcia: © Shutterstock.com

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć lub innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody posiadacza praw autorskich.

Print ISBN 978-92-76-02752-2 doi:10.2767/779578 KE-01-18-211-PL-C

PDF ISBN 978-92-76-02770-6 doi:10.2767/888150 KE-01-18-211-PL-N

Europejskie ramy kwalifikacji:

wspieranie nauki, pracy i
mobilności transgranicznej

Spis treści

Przedmowa	4
Wprowadzenie	5
ERK: czym są i jak działają?	6
Charakterystyki definiujące poziomy ERK	17
W jaki sposób można wykorzystać ERK i kto z nich korzysta??	20
Jaki jest dotychczasowy wpływ ERK?	25
Spojrzenie w przyszłość	28
Skróty	30

Przedmowa



«We współczesnym świecie ludzie potrzebują możliwości rozwijania swoich umiejętności i wykorzystywania ich podczas zmiany pracy, zawodu i dalszego szkolenia. Europejskie ramy kwalifikacji są podstawą naszej współpracy na rzecz ułatwiania zrozumienia i uznawania umiejętności i kwalifikacji osób, które przeprowadzają się w obrębie swojego kraju lub za granicę w celu podjęcia pracy lub nauki. Dzięki ERK pracodawcy mogą łatwiej porównać kwalifikacje zagraniczne z kwalifikacjami krajowymi i lepiej zrozumieć profile umiejętności kandydatów. ERK pomaga ludziom wykorzystać ich talenty, ułatwiając im drogę do dalszej nauki i wspierając lepsze dopasowywanie umiejętności na rynku pracy.»

Marianne Thyssen

Komisarz UE ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych, Umiejętności i Mobilności Pracowników

Wprowadzenie

We współczesnym świecie ludzie potrzebują większego i szerszego zestawu umiejętności, aby pracować, komunikować się, mieć dostęp do informacji, produktów i usług oraz uczestniczyć w aktywności społecznej i obywatelskiej.

Właściwe zrozumienie i właściwa ocena umiejętności i kwalifikacji mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia lepszego dostosowania podaży umiejętności do potrzeb rynku pracy. Wspólne ramy europejskie mogą pomóc w zrozumieniu i ocenie umiejętności i kwalifikacji. Mogą również pomóc jednostkom w pozyskiwaniu i aktualizowaniu umiejętności przez całe życie, przechodzeniu między różnymi rodzajami i poziomami kształcenia, między kształceniem a zatrudnieniem i przemieszczaniu się w obrębie poszczególnych krajów i pomiędzy nimi.

Kwalifikacje odzwierciedlają to, co ludzie wiedzą, rozumieją i potrafią wykonać. Dokumentuje się je w różny sposób – w formie dyplomów (szkół wyższych) lub świadectw (rzemieślniczych). Aby osoby indywidualne, pracodawcy i organizatorzy kształcenia lub szkolenia mogli nadawać kwalifikacjom odpowiednią wartość gospodarczą, społeczną i akademicką, konieczne jest przejrzyste wyrażanie tego, czego ludzie faktycznie nauczyli się w procesie uzyskiwania kwalifikacji („efektów uczenia się”).

Celem europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK) jest poprawa przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia kwalifikacji. ERK ustanowiono w 2008 r. jako wspólne ramy odniesienia obejmujące kwalifikacje, przedstawione jako efekty uczenia się według rosnącego stopnia zaawansowania. Służą one jako instrument przełożenia między różnymi systemami kwalifikacji i ich poziomami. Mają one przynosić korzyści osobom uczącym się, pracownikom, osobom poszukującym pracy, pracodawcom, związkom zawodowym, organizatorom kształcenia lub szkolenia, organom uznającym kwalifikacje, organom rządowym i organizacjom międzynarodowym.

W 2017 r. dokonano przeglądu zalecenia w sprawie ERK¹, aby dostosować je do dzisiejszej rzeczywistości i przygotować się na wyzwania przyszłości. W ramach przeglądu zachowano główne cele uzgodnione dziesięć lat temu, aby osiągnąć w Europie przejrzystość i wzajemne zaufanie w obszarze kwalifikacji. Przegląd był jednym z 10 działań podstawowych w ramach Nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności, którego celem jest poprawa jakości i adekwatności szkoleń, zwiększenie widoczności umiejętności oraz poprawa gromadzenia informacji na temat umiejętności². Jak sama nazwa wskazuje, ERK są również jednymi z ram, które mają pomóc w realizacji zasad Europejskiego filaru praw socjalnych³. Pierwsza z 20 zasad filaru głosi, że każdy ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą mu w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.

1 2018-80078-0-1 z terminem wyznaczonym na 6.12.2018

2 2018-80078-0-1 z terminem wyznaczonym na 6.12.2018

3 2018-80078-0-1 z terminem wyznaczonym na 6.12.2018

ERK: czym są i jak działają?

Czym jest kwalifikacja?

W ERK „kwalifikacja” oznacza „formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany wówczas, gdy właściwy organ stwierdza, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami”.

Dlaczego kwalifikacje są ważne?

Kwalifikacje służą do wielu celów. Sygnalizują one pracodawcom, co dana osoba powinna wiedzieć, rozumieć i potrafić wykonać („efekty uczenia się”). Mogą być konieczne do uzyskania dostępu do niektórych zawodów. Pomagają one organom ds. kształcenia i szkolenia oraz organizatorom kształcenia i szkolenia określić poziom i zakres uczenia się odbytego przez daną osobę. Są również istotne dla osób indywidualnych jako wyraz ich osobistych osiągnięć. Kwalifikacje odgrywają ważną rolę w zwiększaniu szansy zatrudnienia oraz ułatwianiu mobilności i dostępu do dalszej edukacji.

Kwalifikacje zwykle przybierają formę certyfikatów i dyplomów przyznawanych po zakończeniu kształcenia, szkolenia, nauki i (czasami) pracy. Zakres i poziom kwalifikacji, które są częścią ram zapewnienia jakości, stanowią zaufane źródła informacji. Stanowią one swoistą walutę, którą osoby mogą wykorzystywać na potrzeby zatrudnienia lub dalszej nauki.

Większa przejrzystość i porównywalność kwalifikacji między krajami

Europejskie systemy kształcenia i szkolenia są zróżnicowane i odzwierciedlają tradycje narodowe. Różnice między nimi sprawiają, że trudno jest ocenić, co dana osoba posiadająca pewne kwalifikacje z innego państwa wie, rozumie i potrafi wykonać, w kontekście uczenia się lub pracy. Wartość kwalifikacji przyznanych w jednym kraju niekoniecznie jest zatem rozumiana w innych krajach, co może utrudniać „zaufanie” do jakości i zakresu takich kwalifikacji. To samo dotyczy kwalifikacji przyznanych poza formalnymi systemami kształcenia i szkolenia oraz przez międzynarodowe organy i organizacje. Ten brak zaufania może mieć wpływ na rozwój zawodowy, dostęp do możliwości zatrudnienia i dostęp do dalszej nauki, tworząc bariery dla mobilności w UE, w obrębie danego kraju i poza jego granicami.

ERK to wspólne ramy odniesienia, które umożliwiają łatwe porównywanie kwalifikacji zdobytych w różnych krajach. Osiąga się to przez wsparcie wykorzystania efektów uczenia się w odniesieniu do każdej kwalifikacji, tak aby stały się one bardziej przejrzyste i łatwiejsze do zrozumienia. W ten sposób ERK wspiera transgraniczną mobilność osób uczących się i pracowników oraz promuje uczenie się przez całe życie i rozwój zawodowy w całej Europie.

Czym są ramy kwalifikacji?

Ramy kwalifikacji służą do klasyfikowania kwalifikacji zgodnie z zestawem kryteriów dla każdego osiągniętego poziomu uczenia się. Mają na celu integrację i koordynację kwalifikacji oraz poprawę przejrzystości, dostępności i jakości kwalifikacji w odniesieniu do rynku pracy, systemu kształcenia i szkolenia i społeczeństwa obywatelskiego.

Ramy kwalifikacji wspierają uczenie się przez całe życie (tj. wszelkie działania edukacyjne podejmowane przez całe życie) w celu pogłębienia wiedzy oraz poprawienia umiejętności i kompetencji z uwagi na rozwój osobisty, obywatelski, społeczny lub zawodowy. Definicja ta obejmuje pełen zakres formalnego, pozaformalnego i nieformalnego uczenia się.

ERK: efekty uczenia się jako główna zasada

Kwalifikacje tradycyjnie dostarczają informacji na temat czasu trwania nauki oraz instytucji lub miejsca, w których odbywała się nauka. Informacje o tym, czego można oczekiwać od posiadacza kwalifikacji pod względem wiedzy, umiejętności i kompetencji, są mniej powszechne i przejrzyste.

ERK i wszystkie krajowe ramy kwalifikacji (KRK), dla których ERK stanowi punkt odniesienia, stosują podejście ukierunkowane na efekty uczenia się. Oznacza to, że zarówno zakres, jak i poziom kwalifikacji odzwierciedlają to, co posiadacze kwalifikacji powinni wiedzieć, rozumieć i być w stanie wykonać (efekty uczenia się).

Przeniesienie nacisku na efekty uczenia się zwiększa przejrzystość kwalifikacji i ich porównywalność pomiędzy krajami i w obrębie poszczególnych krajów (np. pomiędzy różnymi rodzajami kwalifikacji na tym samym poziomie lub różnymi poziomami kwalifikacji tego samego typu). Przez skupienie się na efektach uczenia się ERK może pomóc obywatelom w odnalezieniu się w coraz bardziej zróżnicowanej i złożonej sytuacji w zakresie kwalifikacji.

Podejście ukierunkowane na efekty uczenia się dodatkowo wspiera lepsze dopasowanie potrzeb rynku pracy w zakresie umiejętności do oferowanego kształcenia i szkolenia, ułatwiając również walidację uczenia się odbywającego się w różnych warunkach. Dzięki skupieniu się na tym, co osoba ucząca się wie, rozumie i potrafi wykonać, efekty uczenia się pomagają w otwarciu kwalifikacji na bardziej różnorodne ścieżki uczenia się i doświadczenia w tym zakresie.

Wspólne ramy odniesienia dotyczące charakterystyk poziomów stanowią podstawę ERK

ERK definiuje się za pomocą ośmiu poziomów opartych na efektach uczenia się. Towarzyszące im charakterystyki poziomów pokazują, w jaki sposób oczekiwania dotyczące wiedzy, umiejętności, autonomii i odpowiedzialności rosną, w miarę jak osoby uczące się czynią postępy i przechodzą z poziomu 1 do poziomu 8. Poziomy te, wraz z charakterystykami, funkcjonują jako siatka do przełożenia i umożliwiają porównywanie kwalifikacji z różnych krajów i instytucji.

Charakterystyki efektów uczenia się

Charakterystyki efektów uczenia się ERK (zob. strona 17) odzwierciedlają dwa wymiary: poziomy i domeny uczenia się.

Wymiar „poziomu” przedstawia, w jaki sposób zwiększa się złożoność efektów uczenia się wraz z poziomami kwalifikacji. Przykładowo poziom autonomii oczekiwany od posiadacza kwalifikacji na poziomie 2 jest znacznie niższy niż oczekiwania wobec posiadacza kwalifikacji na poziomie 7.

Wymiar dotyczący „domen uczenia się” określa rozróżnienie między „wiedzą”, „umiejętnościami” oraz „autonomią i odpowiedzialnością”, co umożliwia klasyfikowanie różnych rodzajów kwalifikacji na tym samym poziomie. Przykładowo kwalifikacje na tym samym ogólnym poziomie efektów uczenia się mogą mieć większe ukierunkowanie akademickie, zawodowe lub profesjonalne.

ERK zaprojektowano tak, aby obejmowały wszystkie rodzaje i poziomy kwalifikacji, w tym kwalifikacje uzyskane w ramach szkolnictwa wyższego, kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) oraz kształcenia ogólnego, jak również kwalifikacje przyznawane przez sektor prywatny lub organizacje międzynarodowe.

Granice ERK

W kontekście UE polityki i działania związane z umiejętnościami i kwalifikacjami (z wyjątkiem tych, które umożliwiają dostęp do zawodów regulowanych) opierają się na art. 165 (edukacja) i 166 (kształcenie zawodowe) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Oba artykuły wyjaśniają, że działanie na poziomie UE dotyczy zachęcania do współpracy między państwami członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, wspierania i uzupełniania ich działalności, przy pełnym poszanowaniu ich systemów kształcenia i szkolenia oraz różnorodności kulturowej i językowej.

ERK nie są:

- ramami służącymi harmonizacji kwalifikacji lub standardów kwalifikacji pomiędzy państwami członkowskimi UE (ale mogą prowadzić do rozwoju podobnych kwalifikacji w dwóch krajach lub w większej ich liczbie);
- próbą wprowadzenia automatycznego uznawania kwalifikacji między państwami członkowskimi UE (ale mogą ułatwić uznawanie kwalifikacji dzięki większej przejrzystości, którą wnoszą);
- ramami skupiającymi się na klasyfikacji poszczególnych kompetencji przez charakterystyki oparte na efektach uczenia się (ale ERK mogą inspirować i ułatwiać ocenę i walidację np. umiejętności nabytych przez doświadczenie zawodowe i życiowe).

W jaki sposób odniesienie do ERK działa w praktyce?

W zaleceniu w sprawie ERK wzywa się państwa członkowskie, aby stosowały ERK jako punkt odniesienia dla krajowych ram lub systemów kwalifikacji w celu ustanowienia jasnego i przejrzystego związku między poszczególnymi krajowymi poziomami kwalifikacji a ośmioma poziomami ERK.

Biorąc pod uwagę, że ERK służą przede wszystkim jako narzędzie przełożenia między różnymi systemami i poziomami, kwalifikacje nie są bezpośrednio ujęte w tych ramach. Są one natomiast włączone do KRK, gdzie ich poziom i wartość za granicą można zrozumieć przez odniesienie do ośmiu poziomów ERK. Przełożenie to staje się widoczne dla obywateli, ponieważ poziomy ERK są coraz częściej dodawane do krajowych świadectw i dyplomów oraz uwzględniane w KRK.

Każdy kraj, który chce odnieść swoje krajowe poziomy kwalifikacji do ERK, musi przygotować szczegółowe sprawozdanie dotyczące odnoszenia, zgodne z 10 kryteriami odnoszenia do ERK, które uzgodniono w załączniku III do zmienionego zalecenia w sprawie ERK.

Kryteria odnoszenia powinny zapewniać, aby KRK odnosiły się do ERK w spójny i przejrzysty sposób. Kryteria te pomagają również w ustrukturyzowaniu sprawozdań dotyczących odnoszenia, które powinny zawierać wkład i pisemne oświadczenia krajowych organów ds. zapewnienia jakości oraz międzynarodowych ekspertów.

Kryteria odnoszenia do ERK

1. Obowiązki lub kompetencje prawne wszystkich właściwych podmiotów krajowych uczestniczących w procesie odnoszenia są jasno określone i opublikowane przez właściwe organy.
2. Istnieje wyraźny i dający się udowodnić związek między poziomami kwalifikacji określonymi w krajowych ramach lub systemach kwalifikacji a charakterystykami poziomów ERK.
3. Krajowe ramy lub systemy kwalifikacji oraz określone w nich kwalifikacje są oparte na zasadzie i celu efektów uczenia się i powiązane z rozwiązaniami dotyczącymi walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz, w stosownych przypadkach, z systemami punktów i osiągnięć.
4. Procedury włączania kwalifikacji do krajowych ram kwalifikacji lub opisywania miejsca kwalifikacji w krajowym systemie kwalifikacji są przejrzyste.
5. Krajowe systemy zapewniania jakości kształcenia i szkolenia odnoszą się do krajowych ram lub systemów kwalifikacji i są zgodne z zasadami zapewniania jakości określonymi w załączniku IV do zalecenia w sprawie ERK.
6. Proces odnoszenia obejmuje potwierdzenie przez odpowiednie organy ds. zapewniania jakości, że sprawozdanie dotyczące odnoszenia jest zgodne z odpowiednimi krajowymi rozwiązaniami, przepisami i praktyką w dziedzinie zapewniania jakości.
7. W procesie odnoszenia uczestniczą eksperci międzynarodowi, a sprawozdania dotyczące odnoszenia zawierają pisemne oświadczenia na temat procesu odnoszenia złożone przez co najmniej dwóch ekspertów międzynarodowych z dwóch różnych państw.
8. Właściwy organ krajowy lub właściwe organy krajowe poświadczają odniesienie krajowych ram lub systemów kwalifikacji do ERK. Właściwe organy, w tym krajowe struktury koordynacyjne ds. ERK, publikują jedno kompleksowe sprawozdanie, w którym przedstawiają odniesienie i potwierdzające je dowody, omawiając osobno każde z kryteriów. To samo sprawozdanie można wykorzystać do samopotwierdzenia w zakresie ram kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, zgodnie z określonymi tam kryteriami samopotwierdzenia.
9. W ciągu 6 miesięcy od publikacji sprawozdania dotyczącego odnoszenia lub jego aktualizacji państwa członkowskie i inne państwa uczestniczące publikują sprawozdanie dotyczące odnoszenia i udostępniają istotne informacje do celów porównawczych za pośrednictwem odpowiedniego europejskiego portalu internetowego.
10. W następstwie procesu odnoszenia wszystkie nowo wydane dokumenty dotyczące kwalifikacji stanowiących część krajowych ram lub systemów kwalifikacji (np. świadectwa, dyplomy, suplementy świadectw, suplementy dyplomów) lub rejestry kwalifikacji wydane przez właściwe organy powinny zawierać jasne odniesienie, na podstawie krajowych ram lub systemów kwalifikacji, do odpowiedniego poziomu ERK.

Rola grupy doradczej ds. ERK

Grupa doradcza ds. ERK została utworzona w 2008 r., aby zapewniać ogólną spójność oraz promować przejrzystość i zaufanie do procesu odnoszenia. Jej rolę potwierdzono w zaleceniu z 2017 r.

Grupie przewodniczy Komisja Europejska, a w jej skład wchodzi przedstawiciele krajowi (po dwóch z każdego państwa członkowskiego oraz z każdego z 11 pozostałych uczestniczących krajów), podmioty związane z rynkiem pracy, przedstawiciele środowiska kształcenia i szkolenia oraz społeczeństwa obywatelskiego, a także Rada Europy. Grupa korzysta z wiedzy specjalistycznej Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) i Europejskiej Fundacji Kształcenia (ETF).

Grupa szczegółowo omawia każde sprawozdanie dotyczące odnoszenia i przekazuje informacje zwrotne krajom je przedstawiającym. Prezentacja sprawozdań i dyskusja na ich temat mają na celu poprawę zrozumienia KRK i systemów istniejących w poszczególnych krajach uczestniczących we wdrażaniu ERK. Celem tego procesu jest osiągnięcie realistycznego zrozumienia KRK i ich powiązania z ERK, a także kwalifikacji objętych KRK i mechanizmami zapewniania jakości. W tym procesie wzajemnej weryfikacji członkowie ERK odgrywają rolę „krytycznych przyjaciół” i pomagają współpracownikom z innych krajów w przedstawianiu ich systemów i kwalifikacji w sposób przejrzysty.

Kraj dokonał odniesienia do ERK, gdy grupa doradcza ds. ERK uzna jego sprawozdanie dotyczące odnoszenia za wystarczająco przejrzyste i spełniające wszystkie 10 kryteriów odnoszenia ERK. Jeżeli grupa doradcza nie uzna sprawozdania i przedstawionych wyjaśnień za zadowalające, kraj zostanie poproszony o udzielenie wyjaśnień lub dostarczenie skorygowanego sprawozdania na kolejnym posiedzeniu grupy doradczej ds. ERK.

Jako główne forum dyskusji na temat wdrażania ERK między Komisją, państwami członkowskimi a zainteresowanymi stronami grupa doradcza ds. ERK odgrywa istotną rolę w budowaniu zaufania między krajami zaangażowanymi w ERK. Zaufanie jest wzmacniane przez działania w ramach wzajemnego uczenia się o szczególnym ukierunkowaniu tematycznym.

Przegląd zalecenia w sprawie ERK w maju 2017 r.

Ustanowienie ERK zapoczątkowało proces ułatwiania porównywania kwalifikacji w Europie. W 2017 r. zalecenie w sprawie ERK – cieszące się dużym poparciem ze strony wszystkich państw członkowskich – zostało zmienione, aby uwzględnić nowe elementy, które pomogą dostosować ramy do obecnych i przyszłych wyzwań. Te nowe elementy obejmują:

- zaproszenie państw członkowskich do aktualizowania odniesień ich KRK do ERK;
- zmienione zasady zapewniania jakości skupione na kwalifikacjach;
- wymianę informacji i konsultacje między państwami członkowskimi w celu zapewnienia spójności poziomów przypisanych międzynarodowym kwalifikacjom zawartym w KRK tych państw;
- możliwość opracowania i stosowania kryteriów i procedur umożliwiających porównanie ram kwalifikacji krajów trzecich z ERK;
- zalecenia dotyczące poprawy komunikacji na temat ERK.

Ponadto istniejące praktyki stały się bardziej przejrzyste przez ich włączenie do zalecenia (np. kryteria odnoszenia do ERK).

Aktualizacja odniesień do ERK

Sprawozdania dotyczące odnoszenia do ERK ilustrują bieżącą sytuację i ostatecznie staną się nieaktualne w miarę rozwoju KRK i systemów. Dlatego też w zmienionym zaleceniu w sprawie ERK zachęca się państwa członkowskie do przeglądu i, w stosownych przypadkach, aktualizacji sprawozdań dotyczących odnoszenia. Informacje zawarte w sprawozdaniach dotyczących odnoszenia powinny być dokładne i przejrzyste, ponieważ ma to bezpośredni wpływ na stopień zaufania do KRK. W ten sposób przełożenie krajowych poziomów kwalifikacji na poziomy ERK pozostanie aktualne i zgodne z krajowymi systemami kwalifikacji. Wpływa to również na stopień, w jakim ERK są w stanie ułatwić porównywalność i możliwość przenoszenia kwalifikacji.

Odniesienie KRK do ERK, podobnie jak wynikająca z tego porównywalność, wpływa również na przegląd i odnawianie kwalifikacji krajowych. Proces wzajemnego uczenia się, który odbywa się na poziomie UE, może wykazać wszelkie zmiany w systemie kształcenia, szkolenia i kwalifikacji, które mogą przynieść korzyści osobom uczącym się.

Publikacja sprawozdań dotyczących odnoszenia

Kraje, które dokonały odniesienia do ERK, zachęca się do publicznego udostępnienia wyników procesu w ciągu sześciu miesięcy, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim. Na szczeblu europejskim odbywa się to obecnie za pośrednictwem portalu poświęconego możliwościom kształcenia i kwalifikacjom.

Kraje te mogą również dzielić się informacjami na temat krajowych baz danych lub rejestrów kwalifikacji przez zamieszczanie linków do nich w portalu poświęconym możliwościom kształcenia i kwalifikacjom lub mogą publikować swoje kwalifikacje w portalu poświęconym europejskiej klasyfikacji umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO). Dane dotyczące kwalifikacji muszą obejmować poziom ERK (i KRK) oraz informacje o efektach uczenia się. Dzięki opublikowanym informacjom kwalifikacje są łatwo dostępne dla osób prywatnych, pracodawców, organizatorów kształcenia lub szkolenia, organów uznających kwalifikacje itd.

Poziomy ERK na świadectwach, w suplementach oraz w rejestrach kwalifikacji

Po dokonaniu odniesienia do ERK kraje są zachęcane do dodania wyraźnego odniesienia do odpowiedniego poziomu ERK do wszystkich dokumentów dotyczących kwalifikacji wydanych przez właściwe organy (np. świadectw, dyplomów, suplementów) lub rejestrów kwalifikacji. Umieszczanie na świadectwach i dyplomach pomaga uczynić ERK (i KRK) widocznymi dla osób prywatnych i pracodawców.

Zasady zapewniania jakości ERK

Zaufanie do jakości i poziomu kwalifikacji odniesionych do poziomu ERK jest niezbędne, by wspierać mobilność pomiędzy granicami sektorowymi i geograficznymi, czyniąc jakość kwalifikacji niezbędną. W zaleceniu z 2017 r. wzmocniono zasady zapewniania jakości ERK, które wyrażono w następujący sposób:

- Państwa członkowskie powinny zapewnić zgodność kwalifikacji odniesionych do poziomu ERK ze wspólnymi zasadami zapewniania jakości określonymi w załączniku IV, bez uszczerbku dla krajowych zasad zapewniania jakości mających zastosowanie do kwalifikacji krajowych.
- Kryteria odnoszenia do ERK nr 5 i 6 dotyczą zapewniania jakości. Zgodnie z kryterium 5 krajowe systemy zapewniania jakości kształcenia i szkolenia odnoszą się do krajowych ram lub systemów kwalifikacji i są zgodne z zasadami zapewniania jakości określonymi w załączniku IV do zalecenia. Kryterium 6 stanowi, iż proces odnoszenia obejmuje potwierdzenie przez odpowiednie organy ds. zapewniania jakości, że sprawozdanie dotyczące odnoszenia jest zgodne z odpowiednimi krajowymi rozwiązaniami, przepisami i praktyką w dziedzinie zapewniania jakości.

- Załącznik IV do zalecenia w sprawie ERK zawiera 10 zasad zapewniania jakości kwalifikacji będących częścią krajowych ram lub systemów kwalifikacji, odniesionych do europejskich ram kwalifikacji. Zasady te stanowią, że wszystkie kwalifikacje odniesione do poziomu ERK powinny być objęte zapewnianiem jakości, aby zwiększać zaufanie do ich jakości i poziomu. Zasady te są zgodne z dwoma istniejącymi europejskimi ramami zapewniania jakości: normami i wytycznymi dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego (ESGQA) i europejskimi ramami zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET).

Zasady zapewniania jakości kwalifikacji odniesionych do poziomu ERK

Zgodnie ze specyfiką krajową i z uwzględnieniem różnic sektorowych zapewnianie jakości kwalifikacji odniesionych do poziomu ERK powinno:

- dotyczyć procesu opracowywania kwalifikacji, jak również stosowania podejścia ukierunkowanego na efekty uczenia się;
 - zapewniać prawidłową i rzetelną ocenę zgodnie z ustalonymi i przejrzystymi standardami opartymi na efektach uczenia się i dotyczyć procesu certyfikacji;
 - zawierać mechanizmy i procedury informacji zwrotnej służące ciągłej poprawie;
 - angażować wszystkie stosowne zainteresowane strony na wszystkich etapach procesu;
 - składać się ze spójnych metod oceny, wiążąc samoocenę z przeglądem zewnętrznym;
 - stanowić integralną część wewnętrznego zarządzania, w tym w ramach podwykonawstwa, podmiotów nadających kwalifikacje odniesione do poziomu ERK;
 - być oparte na jasnych i mierzalnych celach, standardach i wytycznych;
 - być wspierane odpowiednimi zasobami;
 - obejmować regularny przegląd istniejących zewnętrznych organów lub agencji zapewniających jakość;
 - obejmować wyniki oceny, do których dostęp można uzyskać drogą elektroniczną.
-

ERK a systemy punktów

Stosując podejście ukierunkowane na efekty uczenia się, ERK i KRK powinny zapewniać lepsze wsparcie osobom, które przemieszczają się (i) między różnymi poziomami kształcenia i szkolenia, (ii) w obrębie sektorów kształcenia i szkolenia i między tymi sektorami, (iii) między kształceniem i szkoleniem a rynkiem pracy oraz (iv) w granicach i poza granicami kraju.

W ramach zmienionego zalecenia państwa członkowskie UE uzgodniły, że jeżeli KRK obejmują systemy punktów lub są z nimi powiązane, należy je rozwijać w sposób skoordynowany, aby wspierać proces transformacji i ułatwić postęp. W związku z tym opracowano siedem zasad, które są zgodne z istniejącymi narzędziami przejrzystości systemów punktów, takimi jak europejski system transferu i akumulacji punktów (ECTS) w szkolnictwie wyższym oraz europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET).

ERK a ramy kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego

ERK są zgodne z ramami kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego i z ich charakterystykami cykli. Ramy te zostały ustalone przez ministrów edukacji uczestniczących w międzyrządowym procesie bolońskim w 2005 r. W procesie bolońskim biorą udział wszystkie państwa objęte ERK, z wyjątkiem Kosowa⁴. Cykl krótki (który może być powiązany z pierwszym cyklem lub stanowić jego część) oraz cykl pierwszy, drugi i trzeci ram odpowiadają odpowiednio poziomom 5–8 ERK.

Większość państw, które dokonały odniesienia do ERK, przygotowała pojedyncze sprawozdanie, obejmujące również samopotwierdzenie w zakresie ram kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego.

4 Użycie tej nazwy pozostaje bez uszczerbku dla stanowisk w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244/1999 oraz opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa

Charakterystyki definiujące poziomy ERK



Wiedza



Umiejętności

W kontekście ERK wiedzę opisuje się jako teoretyczną lub faktograficzną

W kontekście ERK umiejętności opisuje się jako poznawcze (obejmujące myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne) oraz praktyczne (obejmujące sprawność manualną i korzystanie z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów)

Poziom 1	podstawowa wiedza ogólna	podstawowe umiejętności potrzebne do realizacji prostych zadań
Poziom 2	podstawowa wiedza faktograficzna w danej dziedzinie pracy lub nauki	podstawowe umiejętności poznawcze i praktyczne potrzebne do korzystania z istotnych informacji w celu realizacji zadań i rozwiązywania rutynowych problemów przy użyciu prostych zasad i narzędzi
Poziom 3	znajomość faktów, zasad, procesów i pojęć ogólnych w danej dziedzinie pracy lub nauki	zestaw umiejętności poznawczych i praktycznych potrzebnych do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów poprzez wybieranie i stosowanie podstawowych metod, narzędzi, materiałów i informacji
Poziom 4	wiedza faktograficzna i teoretyczna w szerszym kontekście danej dziedziny pracy lub nauki	zakres umiejętności poznawczych i praktycznych potrzebnych do rozwiązywania określonych problemów w danej dziedzinie pracy lub nauki
Poziom 5	obszerna specjalistyczna wiedza faktograficzna i teoretyczna w danej dziedzinie pracy lub nauki i świadomość granic tej wiedzy	kompleksowy zakres umiejętności poznawczych i praktycznych potrzebnych do kreatywnego rozwiązywania abstrakcyjnych problemów
Poziom 6	zaawansowana wiedza w danej dziedzinie pracy lub nauki obejmująca krytyczne rozumienie teorii i zasad	zaawansowane umiejętności, wykazywanie się biegłością i innowacyjnością potrzebną do rozwiązania złożonych i nieprzewidywalnych problemów w specjalistycznej dziedzinie pracy lub nauki
Poziom 7	wysoce specjalistyczna wiedza, której część stanowi najnowszą wiedzę w danej dziedzinie pracy lub nauki, będąca podstawą oryginalnego myślenia lub badań krytyczna świadomość zagadnień w zakresie wiedzy w danej dziedzinie oraz na styku różnych dziedzin	specjalistyczne umiejętności rozwiązywania problemów potrzebne do badań lub działalności innowacyjnej w celu tworzenia nowej wiedzy i procedur oraz integrowania wiedzy z różnych dziedzin
Poziom 8	wiedza na najbardziej zaawansowanym poziomie w danej dziedzinie pracy lub nauki oraz na styku różnych dziedzin	najbardziej zaawansowane i wyspecjalizowane umiejętności i techniki, w tym synteza i ocena, potrzebne do rozwiązywania krytycznych problemów w badaniach lub działalności innowacyjnej oraz do poszerzania i redefiniowania istniejącej wiedzy lub praktyki zawodowej



Odpowiedzialność i autonomia

W kontekście ERK odpowiedzialność i autonomię opisuje się jako zdolność osoby uczącej się do stosowania wiedzy i umiejętności w sposób autonomiczny i odpowiedzialny

praca lub nauka pod bezpośrednim nadzorem w zorganizowanym kontekście	Poziom 1
praca lub nauka pod nadzorem, o pewnym stopniu autonomii	Poziom 2
przyjmowanie odpowiedzialności za realizację zadań w pracy lub nauce dostosowywanie własnego zachowania do okoliczności przy rozwiązywaniu problemów	Poziom 3
samodzielna organizacja w ramach wytycznych dotyczących kontekstów związanych z pracą lub nauką, zazwyczaj przewidywalnych, ale podlegających zmianom nadzorowanie rutynowej pracy innych, przyjmowanie pewnej odpowiedzialności za ocenę i doskonalenie działań związanych z pracą lub nauką	Poziom 4
zarządzanie i nadzór w kontekstach związanych z pracą lub nauką podlegających nieprzewidywalnym zmianom analizowanie i rozwijanie osiągnięć własnych i cudzych	Poziom 5
zarządzanie złożonymi technicznymi lub zawodowymi działaniami lub projektami, przyjmowanie odpowiedzialności za podejmowanie decyzji w nieprzewidywalnych kontekstach związanych z pracą lub nauką przyjmowanie odpowiedzialności za zarządzanie rozwojem zawodowym jednostek i grup	Poziom 6
zarządzanie i przekształcanie kontekstów związanych z pracą lub nauką, które są złożone, nieprzewidywalne i wymagają nowych podejść strategicznych przyjmowanie odpowiedzialności za przyczynianie się do rozwoju wiedzy i praktyki zawodowej lub za dokonywanie przeglądu strategicznych wyników zespołów	Poziom 7
wykazywanie się znaczącym autorytetem, innowacyjnością, autonomią, etyką naukową i zawodową oraz trwałym zaangażowaniem w rozwój nowych idei lub procesów w najważniejszych kontekstach związanych z pracą lub nauką, w tym z badaniami	Poziom 8



**W jaki sposób można
wykorzystać ERK i kto
z nich korzysta?**

ERK zostały opracowane do wielu celów. Chociaż głównym z nich jest pomoc poszczególnym osobom w realizacji kariery naukowej i zawodowej, ramy te pomagają również zainteresowanym stronom w obszarach kształcenia, szkolenia i zatrudnienia w ulepszaniu polityki i praktyk. Ponieważ ERK to kompleksowe i sprzyjające integracji ramy odniesienia dotyczące kwalifikacji, obejmujące wszystkie ich rodzaje i poziomy, mają one wielu użytkowników, począwszy od osób indywidualnych, przez pracodawców, związki zawodowe, organizatorów kształcenia lub szkolenia i organy uznające kwalifikacje, aż po organy rządowe i organizacje międzynarodowe.

Poniżej opisano niektóre odniesione i spodziewane korzyści dla różnych odbiorców docelowych.

ERK służą rozwojowi kariery na rynku pracy

Kwalifikacje dają dostęp do miejsc pracy i zapewniają podstawę, na której buduje się karierę. Znalezienie zatrudnienia lub zmiana pracy wymagają, by pracodawcy i inne zainteresowane strony na rynku pracy rozumiały kwalifikacje, sprawiedliwie je osądzały i prawidłowo oceniały. Kluczowe jest zatem, aby kwalifikacja była w stanie świadczyć o tym, co jej posiadacz wie, rozumie i potrafi wykonać.

Wykorzystanie efektów uczenia się do opisywania kwalifikacji – oraz objęcie ich europejskimi i krajowymi poziomami kwalifikacji – ułatwia pracodawcom interpretowanie kwalifikacji kandydatów.

ERK umożliwiają również pracodawcom lepszą ocenę kwalifikacji uzyskanych w innych krajach i instytucjach, które są im nieznane. Mogą oni lepiej zrozumieć, jaki jest poziom każdego kandydata, porównywać ich kwalifikacje z kwalifikacjami krajowymi, zrozumieć adekwatność tych kwalifikacji oraz sprawdzić, czy efekty uczenia się odpowiadają potrzebom danego przedsiębiorstwa lub sektora.

Dzięki ERK pracodawcy mogą traktować Europę jako jeden obszar kwalifikacji. Zmniejsza to bariery utrudniające mobilność pracowników, zwiększa wykorzystanie istniejącej wiedzy, umiejętności i kompetencji oraz poprawia dopasowanie popytu na pracę do podaży.

ERK służą znalezieniu odniesienia między kształceniem i szkoleniem a rynkiem pracy

Przez promowanie przejścia na efekty uczenia się ERK mogą również ułatwiać dialog na temat potrzeb rynku pracy i przepisów dotyczących systemów kształcenia i szkolenia. Ustrukturyzowany dialog, w którym wykorzystuje się efekty uczenia się jako odniesienie, pomaga zwiększać znaczenie i atrakcyjność kwalifikacji.

ERK oraz KRK jako mapa, która pomaga osobom uczącym się w podjęciu decyzji dotyczących dalszego kształcenia i szkolenia

ERK, które w 39 państwach europejskich są ściśle powiązane z KRK⁵, zapewniają kompletny opis wszystkich rodzajów i poziomów kwalifikacji w Europie. Ponieważ ramy te są coraz bardziej dostępne za pośrednictwem krajowych baz danych kwalifikacji, osoby uczące się mogą je wykorzystywać, by określić poziom danej kwalifikacji oraz sposób, w jaki jest ona powiązana z innymi kwalifikacjami. ERK, jako narzędzie łączące poszczególne KRK, są istotne dla różnych grup osób uczących się i zapewniają łatwo dostępne zestawienie kwalifikacji oraz sposobów ich uzyskiwania. Osoby zainteresowane dalszym kształceniem lub szkoleniem mogą wykorzystać ramy jako punkt wyjścia do informacji na temat odpowiednich kursów i programów.

ERK oraz KRK jako czynnik ułatwiający uczenie się przez całe życie

Zasadnicze znaczenie dla promowania uczenia się przez całe życie ma otwarcie kwalifikacji na większą różnorodność doświadczeń edukacyjnych, na przykład płynących z pracy i czasu wolnego. Podejście ukierunkowane na efekty uczenia się umożliwia uwzględnienie doświadczeń wyniesionych spoza kształcenia formalnego.

Walidacja uczenia się pozaformalnego i nieformalnego w Europie

Większość krajów europejskich posiada obecnie rozwiązania dotyczące walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Dzięki tym rozwiązaniom osoby uczące się mają możliwość, by ich dotychczasowe efekty uczenia się i nabyte umiejętności zostały określone, ocenione oraz – po spełnieniu uzgodnionych wymogów i standardów – uznane za częściową lub pełną kwalifikację. Jest to istotne dla obywateli, gdyż unika się powielania pracy i bierze się pod uwagę różnorodne i bogate doświadczenia edukacyjne⁶.

Elastyczne ścieżki uczenia się to istotny warunek wstępny, jeżeli chodzi o ułatwianie uczenia się przez całe życie. Część tego podejścia stanowią rozwiązania w zakresie transferu i akumulacji punktów. ERK wraz z ich podejściem ukierunkowanym na efekty uczenia się służą wspieraniu transferu i akumulacji punktów oraz mogą, wraz z walidacją uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, bezpośrednio ułatwiać uczenie się przez całe życie.

5 2018-80078-0-1 z terminem wyznaczonym na 6.12.2018

6 2018-80078-0-1 z terminem wyznaczonym na 6.12.2018

Kwalifikacje odniesione do poziomu ERK to waluta godna zaufania

Ponieważ systemy kształcenia i szkolenia różnią się w zależności od kraju, ocena wartości i znaczenia zagranicznych kwalifikacji może nastęrczać trudności. W efekcie istnieje ryzyko, że kwalifikacje nie są sprawiedliwie osądzone i oceniane. Ten sam problem może pojawić się przy łączeniu kwalifikacji z różnych sektorów i instytucji kształcenia i szkolenia.

Obecnie poziomy ERK są w coraz większym stopniu uwzględniane w krajowych świadectwach i dyplomach w całej Europie, co umożliwia sprawdzenie, w jaki sposób dane kwalifikacje odnoszą się do innych kwalifikacji w szerszym kontekście europejskim. Dzięki systematycznej i długoterminowej współpracy między państwami za pośrednictwem ERK i KRK, które funkcjonują jako gwarancje kwalifikacji o sprawdzonej jakości, można ufać tym poziomom w całej Europie. W efekcie obywatele mogą łatwo odróżnić kwalifikacje, do których można mieć zaufanie, od kwalifikacji, którym nie można ufać lub które są nieprawdziwe. Tym samym ERK pełnią również funkcję swoistej „ochrony konsumentów”.

ERK ułatwiają uznawanie kwalifikacji

ERK ułatwiają uznawanie kwalifikacji przez promowanie wykorzystania efektów uczenia się, umożliwiając posiadaczom i odbiorcom kwalifikacji bezpośrednią ocenę zakresu, poziomu i profilu danych kwalifikacji.

ERK współdziałają z innymi europejskimi i międzynarodowymi instrumentami wspierającymi uznawanie kwalifikacji. Mimo że instrumenty te koncentrują się na kwalifikacjach dotyczących zawodów regulowanych albo na kwalifikacjach akademickich, ERK służą uznawaniu uczenia się w odniesieniu do wszystkich kwalifikacji.

Europejskie i międzynarodowe instrumenty wspierające uznawanie kwalifikacji

- Dyrektywa 2005/36/WE dotyczy uznawania kwalifikacji zawodowych w UE i umożliwia specjalistom przemieszczanie się między granicami oraz uprawianie swojego zawodu lub świadczenie usług za granicą⁷.
- Lizbońska konwencja o uznawaniu kwalifikacji⁸ to międzynarodowe porozumienie zarządzane przez UNESCO i Radę Europy, które umożliwia uznawanie kwalifikacji akademickich w Europie i poza jej granicami.
- Sieć ENIC/NARIC⁹ to sieć ośrodków krajowych, utworzona, aby bezpośrednio wspierać instytucje oraz obywateli w zakresie uznawania kwalifikacji akademickich.

7 2018-80078-0-1 z terminem wyznaczonym na 6.12.2018

8 <https://rm.coe.int/168007f2c7>

9 <http://www.enic-naric.net/>

ERK wspierają inne unijne narzędzia przejrzystości

Komisja Europejska w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi w ciągu ostatnich dziesięciu lat uruchomiła szereg narzędzi wspierających modernizację europejskich systemów kształcenia i szkolenia. Narzędzia te, ukierunkowane na potrzebę większej przejrzystości i porównywalności umiejętności i kwalifikacji, wspierają uczenie się obywateli w ujęciu geograficznym i uczenie się przez całe życie. Perspektywę dotyczącą efektów uczenia się można postrzegać również jako „spoiwo” łączące te narzędzia, które szanuje różnorodność krajowych rozwiązań, ale jednocześnie umożliwia im skuteczną współpracę.

Wiele z tych narzędzi dotyczy bezpośrednio obywateli, tak jak ma to miejsce w przypadku Europass i systemów punktów w szkolnictwie wyższym (ECTS) i kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET). Podczas gdy Europass wspiera jednostki w uczeniu się i rozwoju kariery, systemy punktów ułatwiają elastyczne ścieżki uczenia się i uczenie się przez całe życie.

Inna grupa narzędzi wspiera pracę organów krajowych i instytucji oraz dotyczy pośrednio potrzeb poszczególnych osób. Ma to zastosowanie do szeregu działań z zakresu poradnictwa zawodowego i walidacji inicjatyw dotyczących uczenia się, w których przypadku inicjatywy europejskie stanowią zachętę do tworzenia rozwiązań krajowych i dzielenia się praktykami. Celem narzędzi wspierających współpracę w zakresie zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym (ESGQA) oraz kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) jest zwiększanie zaufania i przejrzystości pomiędzy krajami. Ponadto wraz z klasyfikacją ESCO Komisja wprowadziła terminologię, która wspiera ukierunkowanie na efekty uczenia się i wzmocnienie dialogu między zainteresowanymi stronami z obszaru kształcenia i szkolenia a rynkiem pracy.



Jaki jest dotychczasowy wpływ ERK?

Informacje ogólne

Od 2008 r. w ERK zaangażowało się 39 państw. Poza 28 państwami członkowskimi UE liczba ta obejmuje 11 państw spoza UE (Albanię, Bośnię i Hercegowinę, Czarnogórę, Islandię, Kosowo¹⁰, Liechtenstein, Macedonię Północną, Norwegię, Serbię, Szwajcarię i Turcję).

Obecnie 35 państwa (27 państw członkowskich UE i 8 państw spoza UE) dokonały odniesienia swoich krajowych ram lub systemów kwalifikacji do ERK. Oznacza to, że powstało jasne powiązanie między poziomem krajowym a poziomem europejskim. Większość sprawozdań dotyczących odnoszenia opublikowano również w portalu poświęconym możliwościom kształcenia i kwalifikacjom w Europie¹¹.

Aby osiągnąć pełne wdrożenie oraz podnieść świadomość ogółu społeczeństwa, kraje powinny podejmować działania zmierzające do tego, aby kwalifikacje krajowe zawierały jasne odniesienie do odpowiedniego poziomu ERK. Na dokumentach dotyczących kwalifikacji oraz w bazach danych lub rejestrach dotyczących kwalifikacji powinny pojawiać się europejskie poziomy, aby kwalifikacje były bardziej przejrzyste i porównywalne. Widoczność poziomów ERK jest kluczowym elementem powodzenia wdrażania ERK.

Obecnie 23 kraje, które dokonały odniesienia do ERK, podają poziomy ERK na świadectwach, dyplomach i suplementach Europass, zaś 17 krajów podaje poziomy ERK w bazach danych lub rejestrach dotyczących kwalifikacji. Wiele państw pracuje obecnie nad połączeniem swoich baz danych z portalem poświęconym możliwościom kształcenia i kwalifikacjom w Europie. Mogą one również połączyć swoje kwalifikacje z portalem ESCO¹².

Opracowywanie KRK i przejście na efekty uczenia się

ERK wywierają istotny wpływ na opracowywanie KRK w Europie. Obecnie funkcjonują 43 KRK, podczas gdy przed przyjęciem pierwszego zalecenia w sprawie ERK w 2008 r. istniały zaledwie 3.

Większość państw wprowadziła ośmiopozomowe ramy, chociaż niektóre ramy mają mniej lub więcej poziomów (np. ramy francuskie mają 5 poziomów, irlandzkie – 10, a szkockie – 12). Wiele państw korzysta również z podpoziomów, co postrzega się jako istotne, by zaspokoić interesy niektórych zainteresowanych stron oraz niekiedy aby uwzględnić wcześniej uzyskane kwalifikacje.

Podczas gdy na początkowych etapach ERK koncentrowały się głównie na wprowadzeniu KRK w celu odniesienia ich do ERK, obecne działania wielu KRK koncentrują się na przyporządkowywaniu poziomów do poszczególnych kwalifikacji oraz na przeglądzie kwalifikacji. Przez opracowywanie ram krajowych ERK przyczyniły się zatem do większej przejrzystości krajowych systemów kwalifikacji.

10 Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowisko w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

11 <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

12 <http://ec.europa.eu/esco>

Dialog pomiędzy zainteresowanymi stronami

Innym skutkiem jest zaangażowanie zainteresowanych stron z obszaru kształcenia/szkolenia i zatrudnienia oraz różnych podmiotów z obszaru kształcenia/szkolenia i nawiązanie dialogu między nimi. Niemal wszystkie KRK odniesione do ERK są kompleksowymi ramami, które obejmują szerokie spektrum kwalifikacji. W efekcie w kilku krajach powstały struktury ciągłego dialogu, które obejmują organy publiczne, szkolnictwo wyższe, kształcenie i szkolenie zawodowe, partnerów społecznych i organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

KRK oraz kształcenie i szkolenie zawodowe na poziomie wyższym

Skutkiem wdrożenia ERK oraz nawiązania dialogu jest większa równość między VET a szkolnictwem wyższym w niektórych krajach. Charakterystyki ERK są neutralne, jeżeli chodzi o szkolenie akademickie i zawodowe, i nie wskazują, na jakim poziomie należy umieścić poszczególne rodzaje kwalifikacji. Wdrażanie ERK pokazuje, że kwalifikacje ukierunkowane na wykonywanie zawodu lub rynek pracy można również odnieść do poziomów 5–8 (na przykład w Niemczech i w Austrii kwalifikacje mistrza rzemieślnika są odniesione do poziomu 6, podczas gdy szwajcarskie KRK są wyraźnie opracowane z myślą o tej zasadzie).

Łączenie ram kwalifikacji z walidacją uczenia się pozaformalnego i nieformalnego

W zaleceniu z 2012 r. dotyczącym walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego uznano powiązanie z KRK za istotne dla dalszego wdrażania rozwiązań dotyczących walidacji w całej Europie. Aktualizacja europejskiego spisu dotyczącego walidacji z 2016 r.¹³ potwierdziła, że w chwili obecnej państwa nadają wysoki priorytet łączeniu ram z rozwiązaniami dotyczącymi walidacji. ERK oraz KRK, mimo że koncentrują się na efektach uczenia się, funkcjonują jako punkt odniesienia do celów określania, dokumentowania, oceny i uznawania uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

Kwalifikacje przyznane poza kształceniem i szkoleniem formalnym

Większość europejskich KRK obejmuje kwalifikacje, które można uzyskać w ramach kształcenia i szkolenia formalnego (np. VET, kształcenie wyższe, kształcenie ogólne). Kwalifikacje te są regulowane i przyznawane przez organy krajowe. Wśród krajów obserwowana jest jednak tendencja wzrostowa w zakresie otwierania ram, by objąć nimi kwalifikacje przyznawane w ramach ustawicznego oraz dalszego kształcenia i szkolenia, które to kwalifikacje są często przyznawane poza formalnym krajowym systemem kwalifikacji.

Ogólnowiatowy wpływ

ERK oraz ich charakterystyki poziomów były źródłem inspiracji do opracowania ram kwalifikacji na całym świecie. Obecnie istnieje lub jest opracowywanych 150 KRK¹⁴. Pozytywnym skutkiem ubocznym tego, że ERK są stosunkowo dobrze znane poza Europą jest to, że organom uznającym kwalifikacje łatwiej jest je zrozumieć, co ułatwia ich uznawanie.

¹³ <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory>
¹⁴ <https://publications.europa.eu/pl/publication-detail/-/publication/406d3baf-deef-11e7-9749-01aa75ed71a1/language-PL>



Spojrzenie w przyszłość

Przegląd zalecenia w sprawie ERK z maja 2017 r. dał nowy impuls procesowi dotyczącemu ERK. W zaleceniu wezwano państwa członkowskie do dokonania w razie potrzeby przeglądu i aktualizacji krajowych odniesień do ERK, dzięki czemu informacje, na których opiera się odniesienie, będą precyzyjne i przejrzyste oraz będą odzwierciedlały wszelkie istotne zmiany na szczeblu krajowym. Jednocześnie kluczowy element procesu dotyczącego ERK, mianowicie odniesienie KRK i ich poziomów do ERK, pozostaje niezmieniony.

Zmienione zalecenie stanowi istotny krok w procesie rozwoju ERK. Podczas gdy na początkowych etapach ERK były ukierunkowane głównie na odnoszenie KRK do wspólnych ram odniesienia, proces ten charakteryzuje się obecnie włączaniem kwalifikacji do ram. Wszystkie kwalifikacje ramowe odniesione do ERK powinny przestrzegać wspólnych zasad zapewniania jakości określonych w załączniku IV do zalecenia.

W kontekście ERK ustalanie procedur nadawania poziomów międzynarodowym kwalifikacjom ujętym w ramach krajowych będzie nowym obszarem działania, w którym wymiana informacji i konsultacje między państwami członkowskimi będą miały kluczowe znaczenie dla osiągnięcia spójności.

W zmienionym zaleceniu otwarto również drogę do potencjalnej współpracy z krajami trzecimi, aby umożliwić porównanie ich (krajowych lub regionalnych) ram kwalifikacji z ERK. Współpraca taka powinna zwiększyć porównywalność kwalifikacji europejskich z kwalifikacjami krajów trzecich oraz ułatwić mobilność zarówno obywateli UE, jak i obywateli krajów trzecich.

W najbliższej przyszłości zostaną również przeprowadzone dalsze prace nad opisem, wykorzystaniem i zastosowaniem efektów uczenia się, by zwiększyć przejrzystość i rozumienie oraz porównywalność kwalifikacji.

Zostanie usprawniona komunikacja, aby lepiej docierać do pracodawców, organizatorów kształcenia lub szkolenia, osób uczących się, pracowników i innych zainteresowanych stron oraz aby informować ich o korzyściach płynących z ERK i KRK. Aby pokazać wartość dodaną ERK i zachęcać do ich stosowania, w zmienionym zaleceniu w dalszym ciągu podkreśla się znaczenie podawania odpowiednich poziomów ERK na dokumentach potwierdzających kwalifikacje.

Ponadto ERK są również przystosowane do tego, aby odpowiedzieć na przyszłe zmiany w uczeniu się i pracy. Aby przystosować ERK do dzisiejszego cyfrowego świata, poziomy ERK mogą być również podawane w bazach danych kwalifikacji. Ponadto zmienione zalecenie zawiera wspólny zestaw pól danych do celów elektronicznego publikowania informacji o kwalifikacjach odniesionych do poziomu ERK. Pomoże to wszystkim zaangażowanym nadać za nowymi sposobami wymiany i linkowania informacji z korzyścią dla osób uczących się, pracowników, osób poszukujących pracy i pracodawców. Aby dostosować się do przyszłych potrzeb, kontynuowane będą również prace nad europejskimi portalami w celu zapewnienia dostępności i publikowania informacji na temat kwalifikacji.

Skróty

Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	Cedefop
Europejski system transferu i akumulacji punktów	ECTS
Europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym	ECVET
Europejskie ramy zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym	EQAVET
Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie	ERK
Europejska klasyfikacja umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów	ESCO
Normy i wytyczne dla zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego	ESGQA
Europejska Fundacja Kształcenia	ETF
Krajowe ramy kwalifikacji	KRK
Unia Europejska	UE
Kształcenie i szkolenie zawodowe	VET

Kontakt osobisty z UE

W całej Unii Europejskiej istnieją setki ośrodków informacyjnych Europe Direct.

Adres najbliższego ośrodka można znaleźć na stronie internetowej: <http://europa.eu/contact>

telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej

Europe Direct to serwis, który odpowiada na Państwa pytania dotyczące Unii Europejskiej.

Mogą skontaktować się Państwo z serwisem:

- pod bezpłatnym numerem telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia);
- pod poniższym standardowym numerem: +32 22999696 lub
- pocztą elektroniczną za pośrednictwem: https://europa.eu/european-union/contact_pl

Wyszukiwanie informacji o UE w internecie

Informacje o Unii Europejskiej we wszystkich językach urzędowych UE są dostępne na stronie internetowej Europa pod adresem: https://europa.eu/european-union/index_pl

Publikacje UE

Istnieje możliwość pobrania lub zamówienia bezpłatnych i płatnych publikacji UE pod adresem: <https://publications.europa.eu/pl/publications>. Kilka kopii bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z Europe Direct lub z lokalnym ośrodkiem informacyjnym (zob. https://europa.eu/european-union/contact_pl)

Prawo UE i powiązane dokumenty

Informacje prawne dotyczące UE, w tym wszystkie unijne akty prawne od 1952 r. we wszystkich językach urzędowych UE, są dostępne w portalu EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

Portal Otwartych Danych UE

Unijny portal otwartych danych (<http://data.europa.eu/euodp/pl/data/>) umożliwia dostęp do zbiorów danych UE. Dane można pobierać i wykorzystywać bezpłatnie, zarówno do celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych.

Celem europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK) jest poprawa przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia kwalifikacji. Niniejszą broszurę wydano z okazji dziesiątej rocznicy utworzenia ERK; zawiera ona ogólny przegląd ram, możliwości ich zastosowania oraz informacje na temat tego, kto może z nich skorzystać. Podkreślono w niej również wyniki stosowania ERK w ciągu ostatnich dziesięciu lat oraz zastanowiono się nad przyszłością ERK.

Istnieje możliwość pobrania naszych publikacji lub darmowej subskrypcji na stronie <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=93&langId=pl>

Jeżeli chcieliby Państwo otrzymywać regularne aktualizacje na temat działań Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, należy zapisać się na stronie internetowej <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=371&langId=pl>, by otrzymywać darmowy biuletyn elektroniczny „Social Europe”.



@socialeurope



@EU_Social

